

**Lezen en schrijven in het
Sarnami Hindoestani**

Parhe aur liekhe
Sarnaamie Hiendoestaanie me

Lezen en schrijven in het Sarnami Hindoestani

*Spellingregels van het Sarnami Hindoestani
Met oefeningen*

**Parhe aur liekhe
Sarnaamie Hiendoestanie me**

A.L. Bosch

Instituut voor Taalwetenschap
Paramaribo

Alfabetiserings serie in het Sarnami Hindoestani
Instituut voor Taalwetenschap (SIL)
Postbus 1919 (Andirastraat 54)
Paramaribo-zuid, Suriname

© 1980 Instituut voor Taalwetenschap (SIL)

Alle rechten voorbehouden

Tweede herziene druk 1999

3C

Printed in Suriname

Voorwoord

Veel Hindoestanen hebben op school leren lezen en schrijven in het Nederlands. Voor velen echter is dit niet de taal die zij gebruiken als ze thuis met familie en vrienden spreken. Daarom zou het goed zijn als zij ook in de moedertaal, het Sarnami Hindoestani, zouden kunnen lezen en schrijven.

Dit boekje is bestemd voor Hindoestanen die Sarnami spreken, die kunnen lezen en schrijven en die dit ook in hun eigen taal willen leren.

Iedereen zou op z'n eigen manier het Sarnami kunnen schrijven, maar het is beter om het allemaal op dezelfde manier te doen, zoals dat met alle andere geschreven talen gebeurt. De spelling die in dit boekje gebruikt wordt, is zorgvuldig uitgetoetst.

Wie elk hoofdstuk goed leest, de oefeningen maakt en zijn fouten verbetert, zal spoedig en zonder veel moeite Sarnami Hindoestani kunnen lezen en schrijven. Het beste is om elke dag een hoofdstuk te doen.

Omdat Nederlands de officiële taal is in Suriname en omdat er duizenden Hindoestanen zijn die al in het Nederlands hebben leren lezen en schrijven, is deze spelling van het Sarnami zo veel mogelijk aangepast aan het Nederlands. Toch zult u hier en daar verschillen opmerken. Dat komt omdat elke taal anders wordt uitgesproken en z'n eigen klanksysteem heeft. Niet alle spellingregels van het Nederlands kunnen dus zomaar voor het Sarnami worden gebruikt. Bij het bestuderen van dit boekje zult u daarvan meer gaan begrijpen.

Sommige Hindoestanen zouden het Sarnami Hindoestani liever in het Devanagari-schrift schrijven. Dat kan natuurlijk heel goed. Dit boekje is echter bedoeld voor hen die het Romaanse schrift (dat voor Nederlands, Engels, Frans, enz. wordt gebruikt,) al kennen en die geen bezwaar hebben dit te gebruiken voor het lezen en schrijven van hun eigen taal.

Door het grote aantal Hindoestanen dat zich buiten Suriname bevindt, is de behoefte aan schriftelijk contact zeer toegenomen. Daarbij komt dat men zich het beste uitdrukt in de eigen taal en dat er steeds meer Hindoestanen zijn die goed kunnen lezen en schrijven. Moge dit boekje een bijdrage leveren tot een zo goed mogelijk contact tussen Hindoestanen onderling.

A.L. Bosch

INHOUD

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1 Lezen:.....	9
Asgar saap ke kaahaanie.....	9
Baltie ke hol	10
Bhera tjaraawe waala.....	11
Antwoorden op de vragen	30
Hoofdstuk 2 Schrijven: Medeklinkers gelijk aan het Nederlands.....	13
Hoofdstuk 3 a en aa.....	15
Hoofdstuk 4 e en o	16
Hoofdstuk 5 oe, au, ie en i	18
Hoofdstuk 6 Enkele verschillen met het Nederlands	19
Hoofdstuk 7 Letterkombinaties en letterverdubbeling	20
Hoofdstuk 8 Verschillen in de uitspraak die niet worden geschreven	22
ai en aai.....	22
Hoofdstuk 9 Het afbreken van woorden	23
Hoofdletters	24
Hoofdstuk 10 Allerlei	25
Voorbeelden van brieven	27
Antwoorden van oefeningen	30

Hoofdstuk 1

Lezen

Wie Nederlands kan lezen, kan ook Sarnami Hindoestani in de spelling van dit boekje lezen. Goed lezen betekent ook goed begrijpen. Voor sommige mensen is goed lezen in het Nederlands niet mogelijk omdat zij die taal niet goed begrijpen. Maar in hun eigen taal zullen ze elk woord begrijpen!

Lees het volgende verhaal twee maal: de eerste keer zachtjes en de tweede keer hardop. Beantwoord daarna de vragen die eronder staan.

Asgar saap ke kaahaanie

Ekgo asgar saap raha. Oe ek daarhie par dher baries paral raha kie okar oeppar ghaas djam gail raha.

Tab ek rodj oe sotjies kie: "Attjha, ham tanie se djaaila ghoeme." Aur oe daarhie par se tjale lagal.

Tab ieta ke daam par djab oe pahoetjal, tab oe maangat raha habara kaate. Bakie djab oe habara kaate lagal, tab oke garam lagal. Tab oe hoewa baith gail.

Etane me ekgo haathie par ekgo aadmie baithke aawat raha.

Tab djab oe doeï tien ketie par raha, tab saap ke dekhies. Tab bolies: "Hamke to koetjh na hoiga. Ham haathie par etana oeppar baithal baatie."

Aur djab haathie saap ke dekhies, tab sotjies: "Abbe ham saap ke oeppar aapan gor dhar debe, tab saap tjepla hoiga."

Aur saap oedhar se sotjies kie: "Aawe de. Ham to ek kataai kaatab oke. Oe djaroe se mar djaaiga."

Oe tem par haathie ke paatjhe ekgo siaar aail. Siaar djab dekhies aisan tjiedj tab sotjies kie: "Ab to thiek hai. Ie saap abbe haathie ke kaat leiga. Tab haathie gierke mar djaaiga. Tab ham aapan palwaar aur sanghatian ke bolaaïke khoeb gos khaabe."

saap haathie ke kaatiega. Haathie tjalat tjalat tab aail saap ke lage. Tab oe aapan gor saap ke oeppar dhar deis. Bakie djaise oe karies, oisane saap oke kaat leis.

Tab ka bhail? Saap mar gail aur haathie djhoelat djhoelat aise gail aur siaar ke moerie par gieral. Tab siaar bhie mar gail. Tab aadmie haathie par se gieral aur okare niettje paral. Aisane oe dabaaike bhie mar gail.

Ie rakam se se haathie mar gail, saap mar gail, siaar mar gail aur aadmie bhie mar gail.

1. Djab aadmie saap ke dekhies, tab oe kaahe ke na deraat raha?
2. Aur djab siaar saap ke dekhies, tab oe ka sotjies?
3. Siaar kaise mar gail?

De goede antwoorden staan op bladzij 30.

Lees het volgende gesprek ook twee maal: eenmaal stil en eenmaal hardop.

Beantwoord daarna de vragen.

Baltie ke hol

Doei aurat raha, djaat raha kapra dhowe.

Tab ek auratia ekwa se bolies: "Dja hamme tanie paanie laai de."

Gail baltie laawe. Bakie baltie me hol hai.

Tab bolies: "Kaise paanie liaai ham?"

Tab bolies: "Kaun baltie hai? Ekgo plestiek ke kie tien waala hai?"

Tab bolies: "Plestiek waala."

Bolies: "Oman hol hai."

Tab bolies: "Koetjh lagaaike bandh kar de holwa."

Tab bolies: "Kaun tjiedj se bandh karie?"

Tab bolies: "Koetjh aagie se bandh kar de holwa."

Tab bolies: "Gasbom me gas don hoi gail."

Tab bolies: “Djaane ka? Dja bahare aagie banaaw. Ieta par kaahoe lakarie laaike aagie banaaw.”

Tab bolies: “Lakarie na hai.”

Tab bolies: “Katlies leike lakarie kaat laaw.”

Tab bolies: “Katlies to bhotar hai. Tab kaise kaatie?”

Tab bolies: “Dja katlies ke dja padjaaw.”

Tab gail katlie padjaawe. Bolies: “Ietwa par bahoet dhieke hai.” Bolies: “Oman se aagie niekse hai. Haath djar djaai.”

Tab bolies: “Opar paanie gieraaw.”

Tab bolies: “Kaise paanie gieraai?”

Tab bolies: “Toe padjaawe hai aur ham paanie gieraabe,” aur legail baltie paanie liaawe ke. Bolies: “Eman hol hai. Kaise paanie liaai ham?”

1. Ketana aurat batiaat raha?
2. Kaahe ke ekwa auratia ke tjaahat raha bahare djaai ke aagie banaawe ke?
3. Toe ie khiessa ke biese me kaahe khaatien hase hai?

De goede antwoorden staan op bladzij 30.

Lees het volgende verhaal ook twee maal: eenmaal stil en eenmaal hardop.

Bhera tjaraawe waala

Koetjh dien ke baad ek gaaw me ekgo launda raha. Oe rodj sab gaaw ke bhera ledjaat raha tjaraawe. Sabere oe bhera ke ledjaai aur gaaw doer se tjhor deis ghaas khaai khaatien. Tab oe baithke taake kie oe kaun tjiedj kare.

Kabhie kabhie oe sotjies: “Attjha, aadj ham ketana doer ieta biege sakab?” Oe aapan kaam bahoet tjaahat raha, bakie djab bhera ghaas khaat raha, tab oe na djaanat raha ka kare ke. Okar djiew oebiaai gail.

Tab ek dien oe sotjies ek khelwaar kare ke aur sab gaaw ke manai log ke dhaurwaawe ke. Oe dien oe djor djor tjiellai lagal kie: “Baagh! Baagh! Aaw! Batjaaw!”

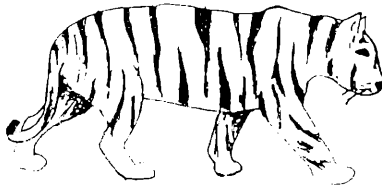
Gaaw ke sab manai dhaurke aail. Koi danda legail, koi rasrie aur sab koi aail launda se poetjhe ka howe hai.

Tab djab gaaw ke manai dhaurke aail, tab dekhies kie ekgo baagh na hai aur khaalie launda hoewa khoeb hase hai. Oe

bolies: “Aadj ham toelogke barhia se dhaurwailie hai!” Aise oe sab se bolies.

Tab gaaw ke manai log bahoet goessaai lagal aur bolies: “Aadj se toe aisan kaam na kariehe. Khaalie djab ekgo baagh aaiga, tab hamlogke bolaihe.”

Ek hapta baad launda phier se ohie kaam karies. Oe tjiellaais: “Batjaaw! Ekgo baagh!” Gaaw ke manai log dhaurke phier se aail danda aur rasrie leike. Tab djab aail, tab dekhies kie koetjh na bhail hai. Aur launda khaalie khara hoike hase hai.

Bas doi rodj baad satj ekgo baagh aail aur ekaatgo bhera ke tjoraaike kha leis. Tab launda etana tjiellaai lagal kie:

“Dhaur! Dhaur! Batjaaw! Ekgo baagh!”

Bakie gaaw ke manai log soenke koetjh na bolies aur na aail. Oesab aapan kaam na tjhories. Sab koi sotjies kie launda phien se djhoeth bole hai aur oesab na aail dekhe.

Bahoet der ke baad djab launda dekhies kie koi na aawe hai, tab tjoepaai gail. Ab oe koetjh na kar sakat raha. Khaalie dekh sakat raha kaise baagh okar bhera maarke kha hai.

Ie khiessa se samdjhe ke tjaahie kie djaun manai hardam djhoeth bole hai, oke kabhie na koi bieswaas kariega.

1. Launda kaahe ke maangat raha koetjh khelwaar kare?
2. Gaaw ke manai log kaahe ke okare oeppar goessaai gail?
3. Djab ekgo baagh aail, tab oelog kaahe ke na aail batjaawe?

De goede antwoorden staan op bladzij 30.

Hoofdstuk 2

Schrijven

Vanaf dit hoofdstuk zult u leren hoe het Sarnami Hindoestani geschreven wordt. U kunt al schrijven en u kent de taal. Nu moet u alleen nog leren wat de spellingregels voor het Sarnami Hindoestani zijn.

Het alfabet in het Sarnami Hindoestani bestaat uit de volgende letters:

a, b, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, w.

Dat zijn dus twintig letters. Meer letters hebben we niet nodig om het Sarnami Hindoestani te schrijven.

De volgende letters worden in het Sarnami net zo gebruikt als in het Nederlands:

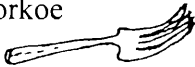
b en p in
baap

d en l in
daal

f, r, en k in
forkoe

m, h, en r in
mohar

n en j in
narjar

k en n in
kaan

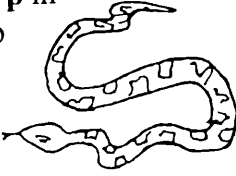
l, k en r in
lakarie

t en p in
topie

s en p in
saap

d en w in
dewe

ng en r in
oengrie

Bekijk deze elf woorden goed en schrijf ze over.

OEFENING 1: Schrijf de Hindoestaanse woorden over en vul de ontbrekende letters in.

1. --aa-	'rood'	6. --o-e	'zeggen'
2. --ie-ne	'kopen'	7. --oe-ie	'hoofd'
3. --ie-aa-	'distrikt'	8. --au-a	'wind'
4. --ie-e	'drinken'	9. --a-a	'schoon'
5. --aa-e	'vinden'	10. --aa-	'woord'

De goede antwoorden staan op bladzij 30. Verbeter uw fouten voor u verder gaat.

Hoofdstuk 3

a en aa

In het Sarnami Hindoestani worden de enkele **a** en de dubbele **aa** als volgt gebruikt:

één **a** in woorden als:

narjar

bagal

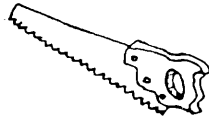

twee **aa**'s in woorden als:

taar

aaarie

U ziet dat het Sarnami Hindoestani hierin anders is dan het Nederlands. De spellingregels voor open en gesloten lettergrepen gelden **niet** in het Sarnami. Wij schrijven dus naape 'meten', taake 'kijken' en paawe 'vinden' met twee **aa**'s en niet met één zoals het Nederlands dat zou doen. U moet hier in het begin even aan wennen als u Sarnami leert schrijven.

Uitzondering: aan het eind van een woord schrijven we altijd één **a**:

gadaha 'ezel', anda 'ei', mardaana 'man', laawa 'popcorn', enz.

Samenvatting: Als u een woord uitspreekt en u hoort de **a** zoals in narjar, bagal, das, tab, enz., dan schrijft u altijd één **a**. (Schrijf geen **e** zoals sommigen doen. Die letter hebben we nodig voor een andere klank.)

Als u de **aa** hoort zoals in taar, saap, aarie, naanie, enz., dan schrijft u twee **aa**'s, behalve aan het eind van een woord, dan schrijft u één **a**.

OEFENING 2:

Schrijf de Hindoestaanse woorden over en vul de ontbrekende letters in:

1. s-h-r	'stad'	6. b-r-	'twaalf'
2. b-r	'haren'	7. b-d-m	'amandel'
3. r-dj-	'koning'	8. k-k-	'vaders jongere broer'
4. m-rs-	'klaroen'	9. b-d-r	'wolken'
5. g-d-h-	'ezel'	10. k-h-	'waar?'

De goede antwoorden staan op bladzij 30. Verbeter uw fouten voor u verder gaat.

Hoofdstuk 4

e en o

In het Nederlands moet er onderscheid gemaakt worden tussen woorden zoals 'het' en 'heet', of 'ben' en 'been'. We doen dat door één of twee **e**'s te schrijven. In het Sarnami Hindoestani is dat niet nodig. Er is maar één soort **e** en die schrijven we altijd met één **e**.

Voorbeelden:

pet

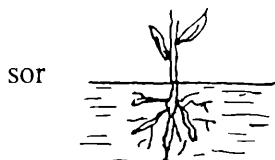

tel

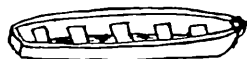

Met de **o** is het net zo. In het Nederlands moeten we door het aantal **o**'s verschil maken tussen woorden zoals 'pot' en 'poot', of 'bos' en 'boos'. In het Sarnami is dat niet nodig. We schrijven daarom altijd maar één **o**.

Voorbeelden:

bot

Samenvatting: in het Sarnami Hindoestani schrijven we altijd maar één **e** en één **o**.

OEFENING 3:

Vul de ontbrekende letters **e**, **o**, **a** of **aa** in:

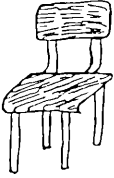
1. g-s	'vlees'	6. b-t-l	'fles'
2. b-t-	'zoon'	7. n-m	'gewoonte'
3. n-p-	'meten'	8. d-r-	'garen'
4. m-t-	'dik'	9. p-r	'boom'
5. l-w-	'nemen'	10. g-r	'been'

De goede antwoorden vindt u op bladzij 30. Verbeter uw fouten.

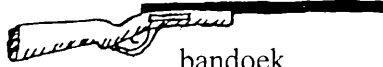
Hoofdstuk 5

oe, au, ie en i

De **oe** wordt geschreven zoals in het Nederlands:

koersie

bandoek

De **au** wordt altijd met **a** en **u** geschreven:

aurat

9

nau

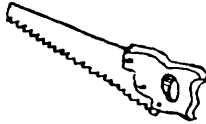
De **ie** wordt in het Sarnami Hindoestani met **ie** geschreven:
Voorbeelden

aarie

tien

3

topie

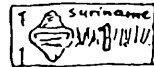
Uitzondering: als er een andere klinker voor of achter de **ie** komt, schrijven we alleen een **i**. (Klinkers zijn: a, aa, e, ie, o, oe, en au.)

Voorbeelden:

batiaai

roepia

doei

2

Samenvatting: De **oe** wordt geschreven zoals in het Nederlands.

De **au** wordt altijd met **a** en **u** geschreven.

De **ie** wordt met **i** en **e** geschreven, behalve voor en na een klinker, dan schrijven we **i**.

OEFENING 4: Schrijf de volgende woorden in het Sarnami:

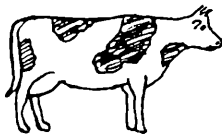
1. kat	b.....	6. honderd	s.....
2. wereld	d.....	7. kwiekwie	k.....
3. spinazie	p.....	8. zwemmen	p.....
4. hart	d.....	9. naald	s.....
5. moeders zuster	m.....	10. soldaat	s.....

De goede antwoorden vindt u op bladzij 30.

Hoofdstuk 6

Enkele verschillen met het Nederlands

1. De Nederlandse g-klank bestaat niet in het Sarnami Hindoestani. Daarom kunnen we de letter **g** gebruiken voor woorden zoals:

gaai

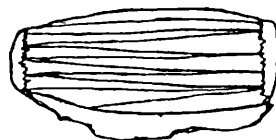

gor

2. In het Sarnami Hindoestani horen we soms een klank met een **h** erachter. Wanneer we die horen, schrijven we hem ook. Voorbeelden:

ghar

dholak

khaai

piethie

De **h** komt ook wel eens voor als laatste letter van een woord zoals in moeh 'mond', biaah 'huwelijk', enz.

OEFENING 5: Schrijf de volgende woorden in het Sarnami Hindoestani:

1. zingen	6. wassen
2. hagedis	7. zoet
3. bloed	8. kikker
4. schoondochter	9. kip
5. spelen	10. lezen

De goede antwoorden staan op bladzij 31.

Hoofdstuk 7

Letterkombinaties:

De volgende letterkombinaties komen in het Nederlands niet (vaak) voor, maar in het Sarnami Hindoestani wel.

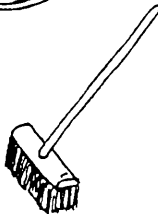
dj in
djoeta

tj in
tjaltjata

djh in
djhaaroe

tjh in
tjhaata

OEFENING 6: Schrijf de volgende woorden in het Sarnami Hindoestani:

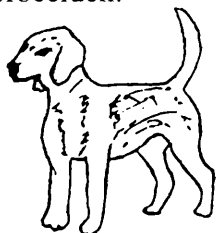
1. garnalen	6. maan
2. ding	7. plaatje
3. weten	8. zoeken
4. leugen	9. drogen
5. snorharen	10. iets

De goede antwoorden staan op bladzij 31.

Letterverdubbeling

Als we bij het spreken in het Sarnami Hindoestani een medeklinker iets langer aanhouden, dan schrijven we die letter twee maal.

Voorbeelden:

koetta

haddie

Bij letterkombinaties schrijven we alleen de eerste letter twee maal:

attjha, 'goed', battja 'kleintje', attjhar 'letter', enz.

OEFENING 7: Schrijf in het Sarnami Hindoestani:

1. mager	d.....	6. lepel	tj.....
2. dubbeltje	d.....	7. klei	m.....
3. wit	oe.....	8. dom	bh.....
4. spijker	kh.....	9. brief	tj.....
5. dronken	n.....	10. maand	m.....

De goede antwoorden staan op bladzij 31.

Hoofdstuk 8

Verschillen in de uitspraak die niet worden geschreven

De letters **d**, **t**, en **r** worden in het Sarnami Hindoestani op twee manieren uitgesproken. Vergelijk maar eens de **d** in de woorden das ‘tien’ en dar ‘angst’; vergelijk de **t** in de woorden raat ‘avond’ en kaat ‘snij!’; vergelijk de **r** in de woorden kare ‘doen’ en kara ‘moeilijk’.

Hoewel deze klanken verschillen, worden ze op dezelfde manier geschreven. Bij het hardop lezen wordt natuurlijk wel verschil gemaakt in de uitspraak. Iedereen die het Sarnami Hindoestani goed kent, zal bij het lezen vanzelf de woorden goed uitspreken als hij ze herkent.

Hetzelfde geldt voor de neusklank. Deze wordt niet geschreven, maar bij het lezen wel uitgesproken. De woorden saas voor ‘schoonmoeder’ en saas voor ‘adem’ worden dus op dezelfde manier geschreven, maar verschillend uitgesproken. Er zijn niet veel van deze woorden en in de kontekst zal de lezer begrijpen welke van de twee bedoeld wordt.

ai en aai

Als we zonder fouten willen schrijven, moeten we eerst goed luisteren hoe een woord klinkt. Het helpt om een woord hardop te zeggen. Zo moeten we bijvoorbeeld goed luisteren of we **ai** of **aai** moeten schrijven. Luister maar eens naar de

woorden voor ‘mei’ en ‘moeder’: mai en maai; en luister naar het verschil tussen de twee woorden voor ‘broer’: bhaai en bhaija. Deze verschillen in de uitspraak worden wel geschreven.

In deze voorbeelden blijft de **ai** steeds **ai** en de **aai** steeds **aai**. Maar er zijn ook woorden waarin soms **ai** en soms **aai** geschreven moet worden. Dat hangt er vanaf of er ik, jij of hij voor staat (of wij, jullie of zij), en ook of het tegenwoordige, verleden of toekomstige tijd is. Vergelijk maar eens:

ik vond -	ham pailie	ik kom -	ham aaila
hij vond -	oe paais	ik kwam -	ham aillie
jij zal vinden -	toe paihe	hij zal komen -	oe aaiiga

OEFENING 8: Schrijf in het Sarnami Hindoestani:

1. ik praatte	-	ham bati...lie
2. hij praatte	-	oe bati...s
3. je zou gaan	-	toe dj...te
4. ze zullen vinden	-	oelog p...ga
5. hij kwam	-	oe ...l
6. je zal verdienen	-	toe kam...he
7. wij baden	-	hamlog nah...la
8. we zouden baden	-	hamlog naha...tie
9. jullie zullen eten	-	toelog kh...he
10. ze haalden	-	oelog l...s

De goede antwoorden staan op bladzij 31. Verbeter uw fouten.

Hoofdstuk 9

Het afbreken van woorden

Als we aan het schrijven zijn kan het gebeuren dat we aan het eind van een regel komen en dat een woord er niet helemaal meer op kan. We moeten dan zo'n woord afbreken

en op de volgende regel verder schrijven. Waar breken we een woord af?

Woorden van één lettergreep zoals tjiedj, os, tjoep, djhoeth, enz. kunnen niet worden afgebroken.

Woorden die uit meer dan één lettergreep bestaan, kunnen wel worden afgebroken: die-haat, sie-paa-hie, daa-da, o-ke, enz. Zoals u ziet breken we die woorden steeds af na de klinker en voor de volgende medeklinker.

(Klinkers zijn: **a, aa, e, ie, i, o, oe**, en **au**. Alle andere letters zijn medeklinkers.) Sommige lettergrepen eindigen op een medeklinker terwijl de volgende lettergreep weer met een medeklinker begint. In zo'n geval breken we het woord af tussen de twee medeklinkers. Voorbeelden: an-da, poes-tak, lam-ba, enz.

Woorden waarin letterverdubbeling voorkomt, (zie hoofdstuk 7,) worden ook tussen de twee medeklinker afgebroken: koet-ta, tjon-nie, at-tjha, oed-djar. Maar letterkombinaties als **aa, au, oe, ie, bh, dh, djh, gh, kh, ph, th, tjh** en **gj, pj, tj, sj**, mogen niet gescheiden worden. Ze worden als één letter gezien. Voorbeelden: dho-khaa-baadj, pie-thie, me-gha, raa-dja, sat-tjaai, ham sam-djhie-la, ham sa-madjh-lie.

OEFENING 9: Schrijf de volgende woorden met streepjes ertussen:

1. bolaawe	6. siektjha
2. oesabke	7. aasmaan
3. khiessa	8. diebba
4. karwaawe	9. oethaawe
5. khatarnaak	10. barkha

De goede antwoorden staan op bladzij 31.

Hoofdletters

Net als in het Nederlands worden in het Sarnami Hindoestani hoofdletters geschreven in de volgende gevallen:

1. aan het begin van elke nieuwe zin. Voorbeeld: Tab oe bolies: “Aaw hia.”
2. voor namen van mensen en andere levende wezens. Voorbeeld: Ham soenlie kie Nawien aapan gadaha Paulie bolaais hai.
3. voor namen van landen, steden, enz. Voorbeeld: Sab koi djaane hai kie Paramaribo sab se barka sahar Sarnaam me hai.
4. voor alle aanduidingen van God: Parmeswar, Maaliek, Prabhoe, Bhagwaan.

Hoofdstuk 10

Allerlei

1. Werkwoorden waar ‘jij’ of ‘jullie’ voor staat, krijgen in de toekomstige tijd de uitgang -iehe. Voorbeeld: jij zal doen - toe kariehe, jullie zullen zijn - toelog rahiehe. Soms lijkt het wel of men een **j** hoort inplaats van een **h**. Toch is het beter om stukjes van woorden die hetzelfde betekenen, ook op dezelfde manier te schrijven. We schrijven dus altijd -iehe in de toekomstige tijd als er ‘jij’, ‘je’ of ‘jullie’ voor staat.

Voorbeelden: toelog soetiehe, toe dekhiehe, enz.

Denk eraan dat de **ie** een **i** wordt als er een **a**, **aa**, **e**, **o**, **oe**, of **au** voor komt: toelog bataihe, toe dhoihe, toe deihe, enz. (Zie hoofdstuk 5).

2. De woordjes log, logan, sab en sabhan worden aan het voorafgaande woord vast geschreven als ze bij een persoonlijk voornaamwoord horen. Dat zijn de woorden: ik, mij, jij, jou, u, hij, hem, wij, ons, jullie en zij. Voorbeelden: hamlog, toelogan, oesab. Als log of logan bij een ander woord hoort, wordt het er niet aanvast geschreven.

Voorbeelden: manai logan, djanaawar log, enz.

3. Achterzetsels (zoals ke, me, se, par, enz.) schrijven we ook weer vast aan persoonlijke voornaamwoorden en los als ze achter andere woorden komen.

Vergelijk de volgende zinnen:

Ham bielaar ke maariela.

Ham oke maariela.

Oe larkan se khele hai.

Oe oesabse khele hai.

Toe ieta par gier gaile.

Toe opar gier gaile.

Oelog gariieb logan ke jaad karies.

Oelog oesabke jaad karies.

4. Het woordje hai wordt altijd los geschreven. Voorbeeld: jij zegt - toe bole hai, zij lopen - oelog tjale hai.

Als we vlug spreken horen we wel eens e in plaats van **ai**, maar we schrijven toch altijd **ai** in hai.

5. Punten, komma's, vraagtekens enz. worden net zoals in het Nederlands gebruikt.

6. Woorden die uit een andere taal geleend zijn, veranderen niet van spelling als we ze in het Sarnami gebruiken.

Voorbeeld: Toe mooi se djaihe. Er zijn echter woorden die zo zijn ingeburgerd dat we ze nauwelijks meer als 'vreemd' ervaren. Deze woorden worden volgens de spellingregels van het Sarnami geschreven. Voorbeeld: Oke bedie par dhar de.

OEFENING 10: Schrijf in het Sarnami Hindoestani:

1. Jullie zullen mij zien.
2. Ik zit in huis.
3. De kinderen slapen op de grond.
4. Honden willen altijd water drinken.
5. Je zal in een mooi huis wonen.
6. Geef hem jouw zaag.
7. Hij wijst in het boek de goede letter aan.
8. Jullie moeten tegen hem zeggen dat hij liegt.
9. Weet hij dat je weer naar Suriname komt?

10. Vader zei tegen de man: “Je moet Mahendar naar de dokter brengen.”

De goede antwoorden staan op bladzij 31.

Besluit

Als u dit alles aandachtig hebt doorgelezen, de oefeningen hebt gemaakt en uw fouten steeds hebt verbeterd, dan kunt u nu alles wat u kan zeggen, ook in het Sarnami opschrijven. Om alles goed te onthouden moet u dit boekje wel twee of drie keer doorlezen en oefenen door telkens wat te schrijven. Als u niet gebruikt wat u geleerd hebt, vergeet u het weer. Probeer daarom eens een brief te schrijven in het Sarnami aan een kennis of familielid. Als u hem of haar dan ook nog een exemplaar van dit boekje stuurt, schrijft hij vast en zeker terug! Veel plezier ermee.

Voorbeelden van brieven:

Paramaribo,
Agast 14 taariek 20..

Pjaara bahien,

Ham bahoet khoesie baatie toke ekgo tjiethie liekhe ke. Kaise rahiele toelogan? Hamlog attjha baatie. Toelogke tjiethie hamlog paai tjoekalie, bahoet dhanbaad. Toelog kab Sarnaam me fier se lautke aihe?

Sab koetjh hia thiek hai. Toelog koetjh na sotjiehe. Skoel me ham thiek se parhiela. Ghare ham dher tarkaarie boilie: koesbaantie aur bhaata. Tarkaarie bahoet mahanga hai, bakie hamlog na kieniela. Toelog bhie tarkaarie paawe hai? Djab toelogke na hai, tab fier se Sarnaam me lautke aaw. Hia dher hai.

Bahanoi kaise hai? Hamaar namaste bol deihe. Attjha, ab ham aapan tjiethie ban karab.

Haalie se fieroe liekhiehe.

Namaste,

Paramaribo,
Aprel 9 taariek 20..

Bhaai, namaste,

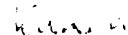
Tjietthie liekhe se pahiele ham maangiela poetjhe toe kaise baate. Ham sotjiela kie toe attjha se hoihe. Toe to tjarphar baate. Parmeswar ke sahaaita se toe bemaar na pare hai. Hamlog bahoet attjha se baatie, toe hamlogke na sotjhe. Toe aapan tjietthie me liekhle kie toe maama ke bahoet sotje hai. Oe attjha hai. Gail raha Laata Aasja Mangeskar aur ek doesar show dekhe. Aur aage hapta me gail raha kieno dekhe. Oe khoeb maudj me hai.

Bhaai, toe liekhle rahiele aage waala tjietthie me kie oe baries toe aihe. Hamlog bahoet khoessie hai! Ham kamra tjaar karke auro bedie banaaie toke agorab. Toe liekhle kie toe sietembar me aihe, bakie kausies kar aktoebar me aawe ke. 15 Taariek ke baap 50 baries ke hoiga. Tab hamlog sanghe khoeb dhoem-dhaam se okar djanam dien manaawe k'hoi. Na bhoelaihe! Toe sab ke djanam dien bhoelaai dja hai. Tab ekaat hapta baad toke jaad howe hai, aise na hai? Baap ke djanam dien se pahiele ham phier toke tjietthie me jaad karwaab.

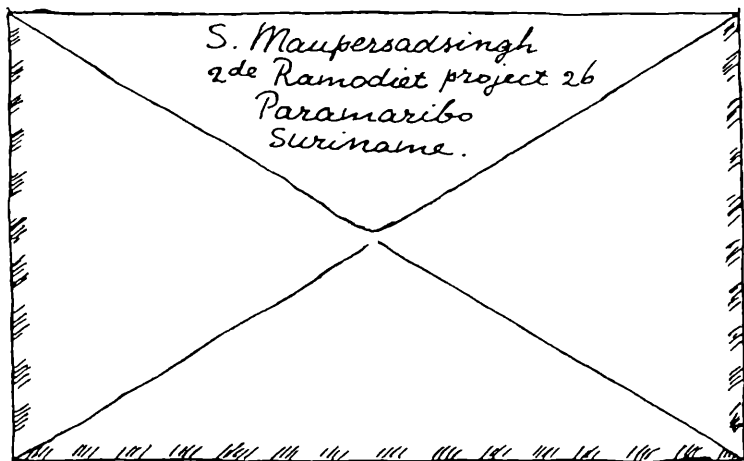
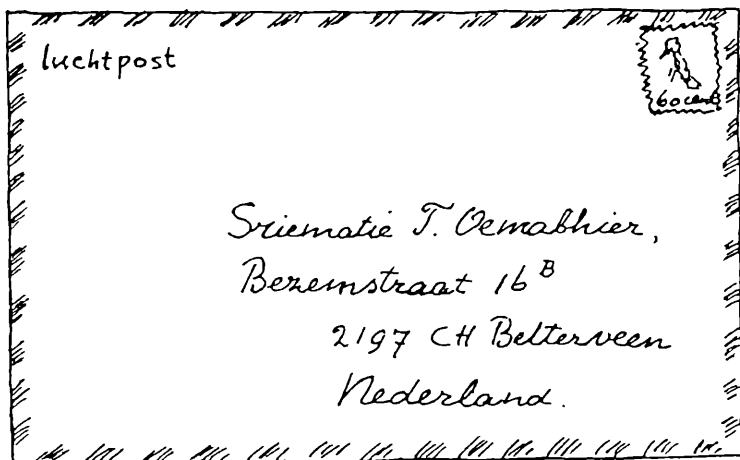
Hamaar djanam dien ke taufa khaatien djaun toe pathaile ham toke phier se dhanbaad deila. Aisan bhaai ham maangiela kie sab koi ke rahat! Tab ketana attjha rahat.

Bhaai, auro hamme koetjh bole ke na hai. Mause mausie ke hamaar namaste bol deihe aur tjhota Artie ke tjoemma de deihe hamaar khaatien. Baap, maai, Soenieta, lenke aur Raadjan namaste pathaawe hai. Haalie se liekhiehe, ham tor tjietthie ke agorab.

Na kabhie bhoela waala tor bahien,

Namaste.

Hoe men een brief moet adresseren:

Antwoorden:

Asgar saap ke khiessa:

1. Oe sotjies kie: “Ham to haathie par baithal baatie.”
2. Siaar sotjies kie saap haathie ke maar dhaarie. Tab oe haathie ke gos khaai paai aapan palwaar aur sanghatian ke saath.
3. Haathie okar moerie par gier paral.

Baltie ke hol ke kiessa:

1. Doeigo
2. Gasbom me gas don hoi gail raha.
3. Ie khiessa ke ant hai djaise soeroe karies: kaise paanie liaai ham?

Bhera tjaraawe waala ke khiessa:

1. Okar djiew oebiaai gail raha.
2. Launda oesabke koetjh na khaatien dhaurwaais raha.
3. Oelog sotjies kie laundwa phien se khelwaar karat raha.

Oefening 1:

1. laal 2. kiene 3. diehaat 4. pieje 5. paawe 6. bole
7. moerie 8. hauwa 9. safa 10. baat

Oefening 2:

1. sahar 2. baar 3. raadja 4. marsa 5. gadaha 6. baara
7. badaam 8. kaaka 9. baadar 10. kaaha

Oefening 3:

1. gos 2. beta 3. naape 4. mota 5. lewe 6. botal
7. nem 8. dora 9. per 10. gor

Oefening 4:

1. bielaar 2. doenia 3. poi 4. diel 5. mausie 6. sau
7. koekoehie 8. paure 9. soei 10. soerdjaatie

Oefening 5:

1. gaawe
2. giergietaan
3. khoen
4. patoh
5. khele
6. dhowe
7. mietha
8. megha
9. moergie
10. parhe

Oefening 6:

1. djhienga
2. tjiedj
3. djaane
4. djhoeth
5. motj
6. tjaan / tjandarma
7. tjhaapa
8. khodje
9. djhoere / djhoeraawe
10. koetjh

Oefening 7:

1. doebbar
2. donnie
3. oeddjat
4. khiella
5. nassaai
6. tjiemmatj
7. mattie
8. bhoettjar
9. tjiethie
10. mahienna

Oefening 8:

1. Ham batailie.
2. Oe bataais.
3. Toe djaite.
4. Oelog paaiga.
5. Oe aail.
6. Toe kamaihe.
7. Hamlog nahaaila.
8. Hamlog nahaitie.
9. Toelog khaihe.
10. Oelog laais.

Oefening 9:

1. bo-laa-we
2. oe-sab-ke
3. khies-sa
4. kar-waa-we
5. kha-tar-naak
6. siek-tjha
7. aas-maan
8. dieb-ba
9. oe-thaa-we
10. bar-kha

Oefening 10:

1. Toelog hamke / hamme dekhiehe.
2. Ham ghar me baithal hai.
3. Larkan djamien par soetal hai.
4. Koetta logan hardam maange hai paanie pieje.
5. Toe ekgo mooi / barhia ghar me rahiehe.
6. Aapan aarie (toe) oke de deihe.
7. Oe poestak me thiek attjhar dekhaawe hai.
8. Toelogke tjaahie ose bole ke kie oe djhoeth bole hai.
9. Oe djaane hai kie toe phien se Sarnaam me aihe (kie na)?
10. Baap aadmie se bolies (kie): "Toke tjaahie Mahendar ke daaktar ke paas / hia ledjaai ke."